

GNESTA KOMMUN
Revisorerna

2017-05-03

Till Kommunfullmäktige i
Gnesta kommun
Org.nr. 212000-2965**Revisionsberättelse för år 2016**

Revisorerna har granskat kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet och genom utsedda lekmannarevisorer verksamheterna i Gnesta Kommunkoncern AB, Gnestahem AB, Gnesta Förvaltnings AB och Gnesta Centrumfastigheter AB. Granskningen har även omfattat hjälpmedelsnämnden och den gemensamma patientnämnden.

Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll samt för återredovisningen till fullmäktige av hur de fullgjort uppdraget.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, redovisning, intern kontroll och pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag. Granskningen har såvitt avser kommunen utförts enligt kommunallag, god revisionssed i kommunal verksamhet och fastställt revisionsreglemente. Vår granskning har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse för 2016 års granskningar".

Årets resultat uppgår till 16 404 tkr före balanskravsutredning och 16 069 tkr efter. Det finns inget underskott från tidigare år att täcka. Resultatet är 13 904 tkr bättre än budgeterat. Ingen nämnd redovisar underskott, men större avvikelser finns inom nämnderna.

Vi bedömer att årsredovisningen huvudsakligen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b). Vi saknar uppgift om hur stor del av sjukfrånvaron som överstiger 60 dagar.

Årsredovisningen i Gnesta kommun är upprättad utifrån kommunens styrmodell och utgår från visionen: "Gnesta – för dig som vill växa i stadens lugn och landets puls." Till visionen finns både långsiktiga mål och en tillväxtstrategi. Förvaltningsberättelsen innehåller en uppföljning av de verksamhets- och finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige har angivit i Framtidsplan 2015-2018. Samtliga tre finansiella mål har uppfyllts. Det finns elva mål för verksamheten. Kommunen redovisar aktiviteter och avstämningar till respektive mål, men gör ingen tydlig bedömning om måluppfyllelsen. Detta innebär att revisorerna inte kan uttala sig om målen för god ekonomisk hushållning avseende verksamheten har uppfyllts.

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som mycket god då samtliga tre mål har uppfyllts. Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed. Det finns vissa avvikelser mot god redovisningssed, men dessa bedöms vi inte som väsentliga.

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden.

Vi noterar att arbete kvarstår med att få en övergripande, strukturerad intern kontroll på plats för styrelsen och nämnderna. Detta är något som revisorerna avser att följa närmare framöver.

Ansvarsfrihet

Revisionen för 2016 har inte föranlett någon anmärkning mot styrelsen och övriga nämnder.

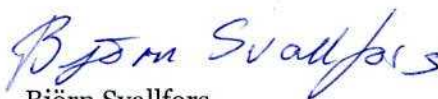
Efter en samlad bedömning tillstyrker vi att kommunstyrelsen, nämnderna, den gemensamma nämnden för tekniska hjälpmedel och den gemensamma patient-nämnden samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet.

Vi tillstyrker också att kommunens årsredovisning för 2016 godkänns.

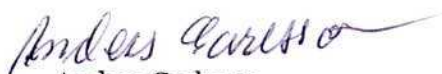
Gnesta 2017-05-03

Sune Åkerlind

Björn Svallfors

Anders Carlsson

Lena Dahlö Lööf

Lars-Göran Wingqvist

Bilagor

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

- Revisorernas redogörelse för 2016 års granskningar
- Granskningsrapport från lekmannarevisor i
 - Gnesta Kommunkoncern AB
 - Gnestahem AB
 - Gnesta Förvaltnings AB
 - Gnesta Centrumfastigheter AB
- Hjälpmedelsverksamheten
- Gemensam patientnämnd

Revisorernas redogörelse för 2016 års granskningar

Granskningens inriktning och omfattning

Revisionsarbetet har skett i enlighet med fastlagd revisionsplan och de av revisorerna fastställda granskningsuppdragen. Som grund för revisionens arbete har en omfattande risk- och väsentlighetsanalys tagits fram för mandatperioden.

Löpande granskning har gjorts av kommunstyrelsens och övriga nämnders protokoll.

Revisionsarbetet har även omfattat möten och kontakter med representanter för kommunens styrelse samt nämnder och förvaltningsledningar. Under året har revisorerna träffat presidierna från kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, vuxen- och omsorgsnämnden samt barn- och utbildningsnämnden tillsammans med respektive förvaltningschef.

Revisionen har föranlett synpunkter och förslag av olika karaktär. Dessa har delgivits berörda nämnder och förvaltningar. Revisionsskrivelser har avgivits till kommunstyrelsen och berörda nämnder samt lämnats till kommunfullmäktige för kännedom. Revisorerna har även haft möte med kommunfullmäktiges presidium.

Granskningen av bokslut och årsredovisning 2016 grundar sig på material som fastställts av kommunstyrelsen.

Revisorernas redogörelse för 2016 års granskningar

Revisorerna har under år 2016 genomfört följande granskningar:

Granskning av delårsrapport 2016
Granskning av årsredovisning 2016
Granskning av följsamhet mot fullmäktiges beslut år 2013 - 2015
Granskning av kommunens styrning, kontroll och uppföljning av projekt och investeringar
Granskning av hantering av sociala medier

I det följande redovisas en sammanfattning av syfte och resultat för respektive granskning.

Granskning av delårsrapport 2016

Syfte: Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

Resultat: Resultatet för perioden är 12,6 mnkr (7,0 mnkr), vilket är 5,6 mnkr högre än motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett resultat om 8,1 mnkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömning av kommunens delårsrapport:

- I vår översiktliga granskning har det inte framkommit några omständigheter som tyder på att kommunens delårsrapport är upprättad i strid med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.
- Vår översiktliga granskning visar på att prognostiserade resultat är förenligt med de finansiella målen som fullmäktige fastställt i budget 2016. Målet avseende investeringar gäller för perioden 2015-2018 och vi kan ännu inte bedöma möjligheten för kommunen att uppnå det under hela perioden.
- Vår översiktliga granskning visar på att redovisning av vad som gjorts avseende målen lämnas, men då målen är strävansmål för hela mandatperioden och Kommunstyrelsen inte gör någon bedömning av hur långt måluppfyllelsen har kommit kan vi inte göra någon bedömning av i vilken grad verksamheten är förenlig med de av fullmäktige fastställda målen. Vi noterar att arbete för att nå målen pågår.

Granskning av årsredovisning 2016

Syfte: Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

I årets granskning av årsredovisning har även det övergripande internkontrollarbetet granskats översiktligt.

- Finns ett ändamålsenligt och strukturerat internkontrollarbete på plats för styrelsen och nämnderna?

Resultat: Granskningen av årsredovisning är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016. Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning.

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och det finns inga underskott från tidigare år att återhämta. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i allt väsentligt innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. Vi saknar uppgift om hur stor del av sjukfrånvaron som överstiger 60 dagar.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2016 är uppfyllda och vi bedömer måloppfyllelsen som god.

Vi kan inte bedöma, utifrån årsredovisningens återsrapportering, om verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Aktiviteter och avstämningar redovisas för fullmäktiges övergripande mål för verksamheten för 2016 men någon bedömning görs inte. Styrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måloppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning varken för innevarande år eller mandatperioden enligt lagen om kommunal redovisning § 5. Vi kan därmed inte göra någon bedömning av måloppfyllelsen.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Vissa avvikelser görs mot god redovisningssed, men dessa bedömer vi som inte väsentliga.

- Finns ett ändamålsenligt och strukturerat internkontrollarbete på plats för styrelsen och nämnderna?

Kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden saknar en aktuell och internkontrollplan för 2016 eller 2017 och därmed inte heller kunnat följa upp 2016 års internkontrollplan. Kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden har dock arbetat med internkontroll under 2016 och har gjort uppföljningar utifrån tidigare års internkontrollplaner. Samhällsbyggnadsnämnden saknar genomförd internkontroll. Vuxen- och omsorgsnämnden har dock både upprättat internkontrollplaner för 2016 och 2017 och har genomfört kontroller utifrån 2016 års plan.

Efter genomgång av styrande och stödjande dokument kan konstateras att kommunstyrelsen fullgjort den del av sitt ansvar som avser att utforma riktlinjer för den interna kontrollen i kommunen. Vad gäller kommunstyrelsens ansvar att säkerställa god intern kontroll i samtliga nämnder, är vår bedömning att detta inte har gjorts då aktuella planer saknas för både kommunstyrelsen och två av nämnderna. Den samlade sammanställningen och analysen av nämndernas genomförda kontroller har inte skett i enlighet med policy för intern kontroll.

Granskning av följsamhet mot fullmäktiges beslut år 2013 - 2015

Syfte: Av 3 kapitlet 14 § i kommunallagen framgår att det är en uppgift för nämnderna att svara för att fullmäktiges beslut verkställs. Kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret för verkställigheten enligt 6 kapitlet 4 § punkt 3 där det framgår att det åligger särskilt styrelsen att verkställa fullmäktiges beslut. Revisionsfrågan har varit: Har kommunstyrelsen en ändamålsenlig kontroll av att fullmäktiges beslut verkställs?

Resultat: Efter genomförd granskning är vår sammanfattade revisionella bedömning att kommunstyrelsens kontroll av att fullmäktiges beslut verkställs inte är helt ändamålsenlig. Den sammanfattade revisionella bedömningen bygger på bedömningarna av de respektive kontrollmålen, som presenteras nedan.

Rutiner finns för uppföljning

Kontrollmålet bedöms som ej uppfyllt.

Vi bedömer att det i huvudsak finns ändamålsenliga rutiner för hur motioner och medborgarförslag tas emot och bereds fram till beslut i fullmäktige. Vi rekommenderar dock att beslut kompletteras med ett tidsperspektiv, det vill säga när fullmäktige avser att uppdragen ska vara verkställda. Vidare får respektive förvaltning, enligt uppgift, själva utläsa ur protokollet vad som ska göras.

Det saknas rutiner för uppföljning av beslut, vilket vi ser som en brist. För att öka transparensen och graden av verkställighet av fullmäktiges beslut rekommenderar vi att en rutin för uppföljning tas fram och dokumenteras.

Beslut som fattats av fullmäktige och som föranleder en åtgärd och ett uppdrag till den kommunala organisationen har verkställts

Kontrollmålet bedöms vara delvis uppfyllt.

Bedömningen baseras på att fem av åtta granskade beslut har verkställts. Vid genomgång av protokoll framgår dock att kommunfullmäktige inte fått någon formell återkoppling kring något av dessa ärenden. Avsaknaden av formell återkoppling bedöms vara en brist, detta särskilt då tidsperioden för exempelvis motion, beslut och verkställighet kan sträcka sig över mer än en mandatperiod.

Granskning av kommunens styrning, kontroll och uppföljning av projekt och investeringar

Syfte: Gnesta kommun har en investeringsram uppgående till 18,6 mnkr för år 2015 och 25,5 mnkr för år 2016. Investeringar omfattar en rad väsentliga och komplexa frågeställningar som behöver hanteras av kommunen för att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv process som lagenlig hantering och korrekt redovisning.

Granskningen har besvarat följande revisionsfråga: Har kommunstyrelsen en tillräcklig styrning, kontroll och uppföljning av projekt och investeringar?

Resultat: Vår sammanfattande revisionella bedömning är att kommunstyrelsen inte har en tillräcklig styrning, kontroll och uppföljning av projekt och investeringar.

Vi grundar vår bedömning på avstämning av nedan kontrollmål.

Kontrollmål	Kommentar
Det finns tydliga styrdokument och riktlinjer för investeringar på såväl politisk nivå som på tjänstemannanivå. Det finns rutiner för att säkerställa att dessa efterlevs.	Kontrollmålet uppfylls inte.
Det finns en ändamålsenlig politisk behandling och prioritering av projekt och tidpunkter för investeringar.	Kontrollmålet är delvis uppfyllt.
Det finns rutiner som säkerställer att lagen om offentlig upphandling följs i investeringsprojekt vid initial upphandling samt vid ändrings- och tillägsarbeten (ÄTOR).	Kontrollmålet är delvis uppfyllt.
Det finns avtal med de leverantörer som anlitas och uppföljning sker att köpta varor och tjänster är enligt avtal.	Kontrollmålet är delvis uppfyllt.
Projektkalkyler upprättas och följs upp löpande med kontinuerlig återrapportering till politisk beslutsnivå.	Kontrollmålet är delvis uppfyllt.
Det finns ett ändamålsenligt systemstöd för uppföljning och redovisning per projekt.	Kontrollmålet är inte uppfyllt.
Projektavslut hanteras korrekt i samband med färdigställande och ekonomisk uppföljning sker mot förkalkyl.	Kontrollmålet har inte uppfyllts.

Rekommendationer

Med anledning av genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- De interna riktlinjer som finns gällande investeringar bör uppdateras och utvecklas. De bör innehålla information om vilka underlag som krävs för att beslut om investeringar ska kunna fattas, vilka beslutstillfällen kalkylerna ska uppdateras för att utgöra ett tillräckligt beslutsunderlag, till vem återrapporteringen ska göras.

- Rutiner för att säkerställa att nödvändiga politiska beslut om omDispositionering av investeringsmedel alternativt tilläggsäskanden sker i tid bör införas.
- Systemmässiga och manuella kontroller för att säkerställa efterlevnad av rutiner och riktlinjer bör införas. Dessa skulle exempelvis kunna kopplas till kommunstyrelsens internkontrollplan.
- Rutinerna kring ÄTOR bör stärkas så att det framgår hur ÄTOR över budget ska hanteras, dvs godkännas och återrapporteras.
- Den återrapportering som sker till nämnden bör formaliseras. Det bör av investeringsriktlinjerna framgå vad återrapporteringen ska innehålla samt hur större avvikelser ska hanteras.
- Ett ändamålsenligt systemstöd för projektredovisning bör införas.
- Riktlinjer för uppföljning av investeringsprojekt bör införas.

Granskning av hantering av sociala medier

Syfte: Det blir allt vanligare att kommunerna använder sociala medier, såsom Facebook och Twitter, i sin kommunikation med medborgarna. I Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) senaste kartläggning använde 9 av 10 kommuner Facebook för att kommunicera med medborgarna. Myndigheter ska enligt förvaltningslagen tillhandahålla service till allmänheten och samverka med andra myndigheter. Inom dessa ramar kan myndigheterna också använda sociala medier.

Inlägg som myndigheten gör i sociala medier, liksom inlägg som utomstående gör i sin dialog med myndigheten, blir allmänna handlingar och ska hanteras enligt krav i gällande lag-stiftning.

Den av regeringen tillsatta E-delegationen har tagit fram riktlinjer för myndigheters hantering av sociala medier. Det finns även riktlinjer från SKL avseende Sociala medier och handlingsoffentligheten.

Revisionsfråga: Är kommunens hantering av sociala medier ändamålsenlig?

Resultat: Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens övergripande frågeställning är att Gnesta kommun i allt väsentligt har en ändamålsenlig hantering av sin närvaro på sociala medier.

Bedömningen grundar sig i våra bedömningar av underliggande kontrollfrågor. Vi kan konstatera att förvaltningen har fastställt riktlinjer för hanteringen av sociala medier och när de ska användas. Vi bedömer dock att kommunstyrelsen bör fatta beslut om antagande av riktlinjer för hantering av sociala medier. Syftet med användningen av sociala medier är i enlighet med den verksamhet som kommunen bedriver och det finns rutiner för att ha kommunens närvaro på sociala medier under uppsikt. Vidare gör vi bedömningen att roller och ansvar

när det gäller vem som ska hålla uppsikt över kommunens sociala medier är klargjorda. Det finns även interna regler för vem som får uttala sig för kommunens räkning på kommunens sociala medier. Rutiner för hantering av allmänna handlingar som genereras på kommunens sociala medier samt gallringsbeslut för dessa handlingar finns.

Mot ovanstående bedömning vill vi lyfta några rekommendationer:

- Det finns kommunövergripande riktlinjer för hantering av sociala medier som har fastställts av kommunchefen. Vi rekommenderar att kommunstyrelsen fastställer riktlinjer för kommunens hantering av sociala medier.
- Vi rekommenderar att kommunen upprättar en lista över kommunens konton på sociala medier, vem som är ansvarig för respektive konto samt inloggningsuppgifter till var och ett av kontona. Vi rekommenderar även att kommunen upprättar en förteckning över kommunens sociala medier i gallringsbeslutet. Detta för att underlätta för och upplysa allmänheten om var och hur det går att söka information om kommunen.
- Kommunen tydliggör i två av elva sociala medier (ej tillämpligt för LinkedIn) att inlägg som allmänheten gör blir offentliga. Vår rekommendation är att kommunen tydliggör i samtliga kanaler där det är tillämpligt att handlingar som inkommer på kommunens sociala medier är att betrakta som allmänna handlingar.
- Enligt kommunarkivarien gäller kommunstyrelsens gallringsbeslut för sociala medier även för övriga förvaltningar i kommunen. Detta bör tydliggöras i kommunstyrelsens gallringsbeslut och i tillämpliga delar av kommunens riktlinjer för sociala medier samt i nämndernas delegationsordningar vad gäller gallring.

Hjälpmedelsverksamheten

Vid granskningen av hjälpmedelsverksamheten har revisorerna biträtts av Landstinget Sörmlands revisionskontor.

Gemensam patientnämnd

Vid granskningen av den gemensamma patientnämnden har revisorerna biträtts av Landstinget Sörmlands revisionskontor.